

arkivrapport

Fastigheten Helgarö 7:1, Helgarö socken, Strängnäs kommun, Södermanlands län. Arkeologisk Utredning.

Patrik Gustafsson Gillbrand

Sammanfattning

Sörmlands Arkeologi AB har den 11 & 12 maj år 2016 utfört en arkeologisk utredning inom fastigheten Helgarö 7:1, Helgarö socken, Strängnäs kommun, Södermanlands län.

Den arkeologiska utredningen genomfördes med anledning av att fastighetsägaren avser att uppföra ett enfamiljshus inom ytan. Området gränsar i sin västligaste del till övrig kulturhistorisk lämning, Helgarö 139:1 (by-/gårdstomt). Därför fattade länsstyrelsen i Södermanlands län, med stöd av 2 kap 11§, i kulturmiljölagen (1988:950) beslut om att en arkeologisk utredning skulle genomföras inom ovan rubricerat område.

Hela utredningsområdet var cirka 1 hektar stort och bedömdes kunna utgöra ett möjligt boplatssläge under förhistorisk tid med närhet till gravfälten Helgarö 46;1 och 70:1-2. Vid fältarbetet påträffades fem synliga husgrunder som alla går att identifiera i det äldre kartmaterialet (Objekt 1, 3, 4, 5 & 6). Samtliga har utgjort ekonomibyggnader och har stensyll utom Objekt 5 som bestod av en betongplatta. Ingen av husgrunderna är dock äldre än från 1800-talets början. Centralt inom den norra delen av området påträffades en stensatt brunn, numera igenfylld (Objekt 2). I områdets södra delar framkom två röjningsrösen (Objekt 7 & 8). Därtill påträffades en färdväg (Objekt 9) med en tillhörande vändplan (Objekt 10). Enligt kartmaterialet är vägen från början av 1800-talet. Därutöver påträffades en stensättning belägen cirka 10 meter norr om utredningsområdet (Objekt 11). Objekt 5 är ej fornlämning, objekt 3, 4, 9 och 11 utgör fornlämning medan objekt 1, 2 och 6-10 är övrig kulturhistorisk lämning. Totalt öppnades 13 sökschakt upp inom området, varvid inget av arkeologiskt intresse framkom.

Inledning

I enlighet med länsstyrelsens beslut (1st dnr 431-1994-2016) har Sörmlands Arkeologi AB utfört en arkeologisk utredning inom rubricerat område (bilaga 1, 2 & 3). Fältarbetet genomfördes 2016-05-11 – 2016-05-12. Projektledare samt fält- och rapportansvarig var Patrik Gustafsson Gillbrand. I fält deltog även Lars Norberg. Bägge är verksamma som arkeologer på Sörmlands Arkeologi AB.

Den arkeologiska utredningen genomfördes med anledning av att fastighetsägaren till fastigheten Helgarö 7:1, Helgarö socken, Strängnäs kommun, Södermanlands län avser att uppföra ett enfamiljshus inom ytan (bilaga 1-4). Området gränsar i sin västligaste del till övrig kulturhistorisk lämning, Helgarö 139:1 (by-/gårdstomt).

Därför fattade länsstyrelsen i Södermanlands län, med stöd av 2 kap 11§, i kulturmiljölagen (1988:950) beslut om att en arkeologisk utredning skulle genomföras inom ovan rubricerat område.

Den arkeologiska utredningen skulle utföras inom de delar av fastigheten som berördes av den planerade byggnationen med tillhörande tomtmark. Ansvarig för kostnaden var länsstyrelsen i Södermanlands län.

Utredningsområdet ligger cirka 80 meter söder om Helgarö kyrka, strax öster om befintlig bebyggelse. Kyrkan renoverades och byggdes ut mellan 1600- och 1800-talet, men det finns murar kvar som kan dateras till 1100-talet (Schnell 1965, s. 166). Äldsta skriftliga belägg för platsen är ett brev från år 1311, där kyrkan omnämns som *Helgharnæ* (SDHK). Helgarö by (Helgarö 139:1) finns belagt i det äldsta kartmaterialet från år 1643 och bestod ursprungligen av fem gårdar (LMA). Utredningsområdet återfinns inom riksintresset S2, Fogdö, Helgarö och Vansö socknar i Strängnäs kommun som karaktäriseras av jordbruksbygd med byar, herrgårdar, kyrkor och många fornlämningar. Intresseområdet har en slättbyggsliknande karaktär med många ändmoräner (Ryberg 1987, s. 65).

Utredningsområdet var cirka 1 hektar stort och bestod av hagmark ställvis beväxt med enstaka större lövträd samt slån. Den centrala delen av områdets västra kant utgjordes av en mäktig utfyllnad av jord, sten och sopor som var cirka 63x20-33 meter stor och cirka 2 meter hög (bilaga 4 & 9). Den norra delen av utredningsområdet sluttade flackt åt öster, medan den södra delen sluttade åt söder. I den sydligaste delen återfanns en markant moränrygg (NV-SÖ) som även finns utmarkerad på jordartskartan (SGU). Block och sten, 0,5-1,5 meter stora, förekom generellt rikligt inom hela området som låg mellan 5-10 meter över havet. Jordmånen bestod av stenig-siltig morän (SGU).

Syfte & målsättning

Syftet med den arkeologiska utredningen var att klargöra förekomst av fornlämningar och kulturlämningar inom det aktuella området. Resultatet från utredningen skall fungera som ett underlag för länsstyrelsens fortsatta handläggning av ärendet samt utgöra ett underlag för fastighetsägarens fortsatta planering.

Genomförande

Innan fältarbetet påbörjades genomfördes en kart- och arkivstudie för att få en uppfattning om områdets topografi och historik. Därefter utfördes en översiktlig besiktning av utredningsområdet med utgångspunkt i kart- och arkivstudien. Arbetet utfördes parallellt med sökschaktningsmomentet.

Inom utredningsområdet grävdes sammanlagt 13 sökschakt med hjälp av grävmaskin (Schakt 1-13). Schakten var cirka 7-25 meter långa, cirka 1,5 meter breda och grävdes skiktvis ned till orörd marknivå, det vill säga till mellan 0,20-0,60 meters djup. Schakten grävdes för att utreda om det fanns fornlämningar ej synliga ovan mark. Schakten rensades för hand och beskrevs i text. Två stenansamlingar torvades delvis av med maskin och för hand för att fastställa antikvarisk status (Objekt 7 & 10). Inom den stora utfyllda ytan upptogs inga sökschakt på grund av jordlagrets mäktighet. Samtliga schakt lades igen efter utfört fältarbete.

De påträffade objekten och sökschakten dokumenterades digitalt med RTK-GPS samt har beskrivits i text. Ett representativt urval av lämningar och objekt fotograferades med hjälp av digitalkamera.

Resultat

Enligt de äldsta kartmaterialen har ingen bebyggelse förekommit inom utredningsområdet som i huvudsak utgjorts av åker- och hagmark. Direkt väster om det aktuella området har *Nergården* legat enligt kartor från 1600- och 1700-talet (bilaga 5). Gården finns fortfarande kvar på en karta från år 1821, men i efterföljande kartor har gården försvunnit och ersatts med ekonomibyggnader (LMA & RAK). I kartmaterial från år 1821 och framåt finns emellertid ett flertal ekonomibyggnader utmarkerade inom utredningsområdets västra delar (bilaga 6).

Efter kart- och arkivstudien ansågs hela området kunna utgöra ett möjligt förhistoriskt boplatsläge med närhet till gravfälten Helgarö 46;1 och 70:1-2. Vid besiktningen påträffades även fem husgrunder som alla går att identifiera i kartmaterialet (Objekt 1, 3, 4, 5 & 6). Samtliga har utgjort ekonomibyggnader och har stensyll utom Objekt 5 som utgjordes av en betongplatta. Ingen av husgrunderna är äldre än från 1800-talets början (bilaga 6). Den stora jordutfyllnaden i områdets västra del täckte delar av de påträffade husgrunderna. Möjligen finns ytterligare en mindre husgrund under fyllnadsmassornas norra delar. Den kunde dock inte identifieras vid fältarbetet, men är synlig i det äldre kartmaterialet (bilaga 4 & 6). Centralt inom den norra delen av utredningsområdet påträffades

Resultattabell

Objekt nr	Lämningstyp	Källa	Schakt	Antiv. bedömning	Åtgärdsförslag
1	Husgrund, historisk tid	Karta/Besiktning	-	Övrig kulturhistorisk lämning	Frivillig åtgärd
2	Brunn	Besiktning	-	Övrig kulturhistorisk lämning	Frivillig åtgärd
3	Husgrund, historisk tid	Karta/Besiktning	-	Fornlämning	Undviks/Arkeologisk förundersökning
4	Husgrund, historisk tid	Karta/Besiktning	-	Fornlämning	Undviks/Arkeologisk förundersökning
5	Husgrund, historisk tid	Karta/Besiktning	-	Ej fornlämning	Frivillig åtgärd
6	Husgrund, historisk tid	Karta/Besiktning	-	Övrig kulturhistorisk lämning	Frivillig åtgärd
7	Röjningsröse	Besiktning/schakt	S6	Övrig kulturhistorisk lämning	Frivillig åtgärd
8	Röjningsröse	Besiktning	-	Övrig kulturhistorisk lämning	Frivillig åtgärd
9	Färdväg	Karta/Besiktning	-	Fornlämning	Undviks/Arkeologisk förundersökning
10	Vändplan	Besiktning/schakt	S11	Övrig kulturhistorisk lämning	Frivillig åtgärd
11	Stensättning	Besiktning	-	Fornlämning	Undviks/Arkeologisk förundersökning

en stensatt brunn, numera igenfylld (Objekt 2). I områdets södra delar framkom två röjningsrösen (Objekt 7 & 8). Därtill framkom en färdväg (Objekt 9) med en tillhörande vändplan (Objekt 10). Enligt kartmaterialet är vägen inte äldre än från början av 1800-talet (bilaga 6). Därutöver påträffades en stensättning cirka 10 meter norr om utredningsområdet (Objekt 11). För mer detaljerad information se resultattabell samt bilaga 4, 7 och 9.

Platsen för sökschakt 1 och 2 utgjordes av cirka 0,4-0,5 meter tjocka utfyllnadslager av sand och grus. Enstaka fynd av tegel, yngre rödgoods, spikar och buteljglas förekom ställvis i schakten. Ytan har tidigare utgjort en gårdsplan. I schakt 9 & 10 påträffades enstaka bitar tegelkross, järntrådar och porslin från 1900-talet. Övriga schakt saknade spår av synliga mänskliga aktiviteter (bilaga 4 & 9).

Bilagor

Bilaga 1. Utdrag ur Sverigekartan med undersökningens belägenhet markerad. Skala 1:1 000 000

Bilaga 2. Utdrag ur Terrängkartan med undersökningens belägenhet markerad. Skala 1:50 000

Bilaga 3. Utdrag ur Digitala Fastighetskartan (GSD) med uttag från FMIS (2015 04 25) och utredningsområdet markerat. Skala 1:10 000

Bilaga 4. Schakt- och objektsplan. Skala 1:1000

Bilaga 5. Rektifierad storskifteskarta från år 1769 med utredningsområdet utmarkerat. Skala 1:2000

Bilaga 6. Rektifierad storskifte på åker från år 1821 med utredningsområde, objekt och sökschakt utmarkerat. Skala 1:2000.

Bilaga 7. Objektsbeskrivningar

Bilaga 8. Schakttabell

Bilaga 9. Fotodokumentation

Referenser

Digitala Fastighetskartan. Geografiska Sverigedata (GSD). Fastighetskartan med höjdkurvor, Södermanlands län, Gävle. 2005.

FMIS. Informationssystemet om fornminnen, Riksantikvarieämbetet. Datauttag Södermanlands län (2016-02-20) (www.fmis.raa.se).

Rydberg, Rolf (Red). 1987. *Sörmlandsbygden 1988:1*. Södermanlands hembygdförbunds årsbok. Nyköping.

Schnell, Ivar. 1965. *Kyrkorna i Södermanland*. Nyköping.

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU). SGU Ser. Ae. nr 60. Jordartskartan. 10H Strängnäs NV. 1984.

Terrängkartan, Geografiska Sverigedata (GSD). Kartförlaget, Gävle. 2013. Källa: Lantmäteriet.

Arkiv

Lantmäteriets digitala arkiv över historiska kartor

Lantmäteristyrelsens arkiv (LMA).

Akt: C27-4:2. Storskifte, Helgarö nr 1-5, Helgarö socken, Södermanlands län. Upprättad av Per Vidberg år 1769.

Akt: C27-4:4. Storskifte på åker, Helgarö nr 1-5, Helgarö socken, Södermanlands län. Upprättad av Fredrik mossberg år 1821.

Akt: C27-4:6. Laga skifte, Helgarö nr 1-5, Helgarö socken, Södermanlands län. Upprättad av Anders Gustaf Flodin år 1860.

Lantmäteriets digitala arkiv över historiska kartor

Lantmäterimyndighetens arkiv (LMA).

Akt: 04-heö-6. År 1643

Lantmäteriets digitala arkiv över historiska kartor.

Rikets allmänna kartverks arkiv (RAK).

Ekonomien, Helgarö, 1957. Rak-id J133-10h8b58.

Svenskt Diplomatariums huvudkartotek över medeltidsbrev.

SDHK-nr: 2412, år 1311. Riksarkivet.

Administrativa uppgifter

Projektnummer Sörmlands Arkeologi AB: 1607

Länsstyrelsens dnr: 431-1994-2016

Tid för undersökningen: 2016-05-11 - 2016-05-12

Personal: Patrik Gustafsson Gillbrand & Lars Norberg

Belägenhet: N (X) 6589388,79 E (Y) 602196,62

Koordinatsystem: SWEREF 99 TM

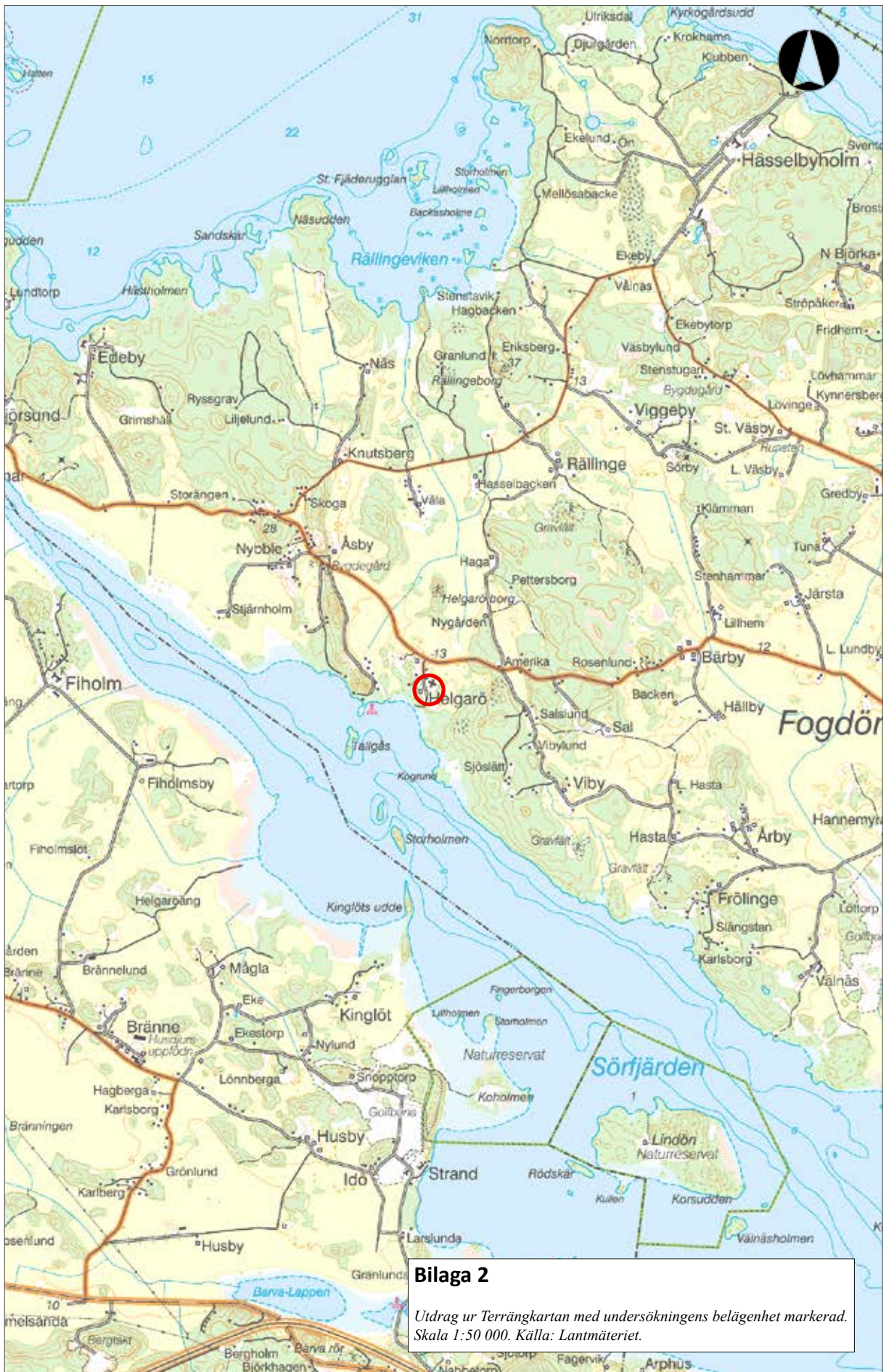
Höjdsystem: RH 2000

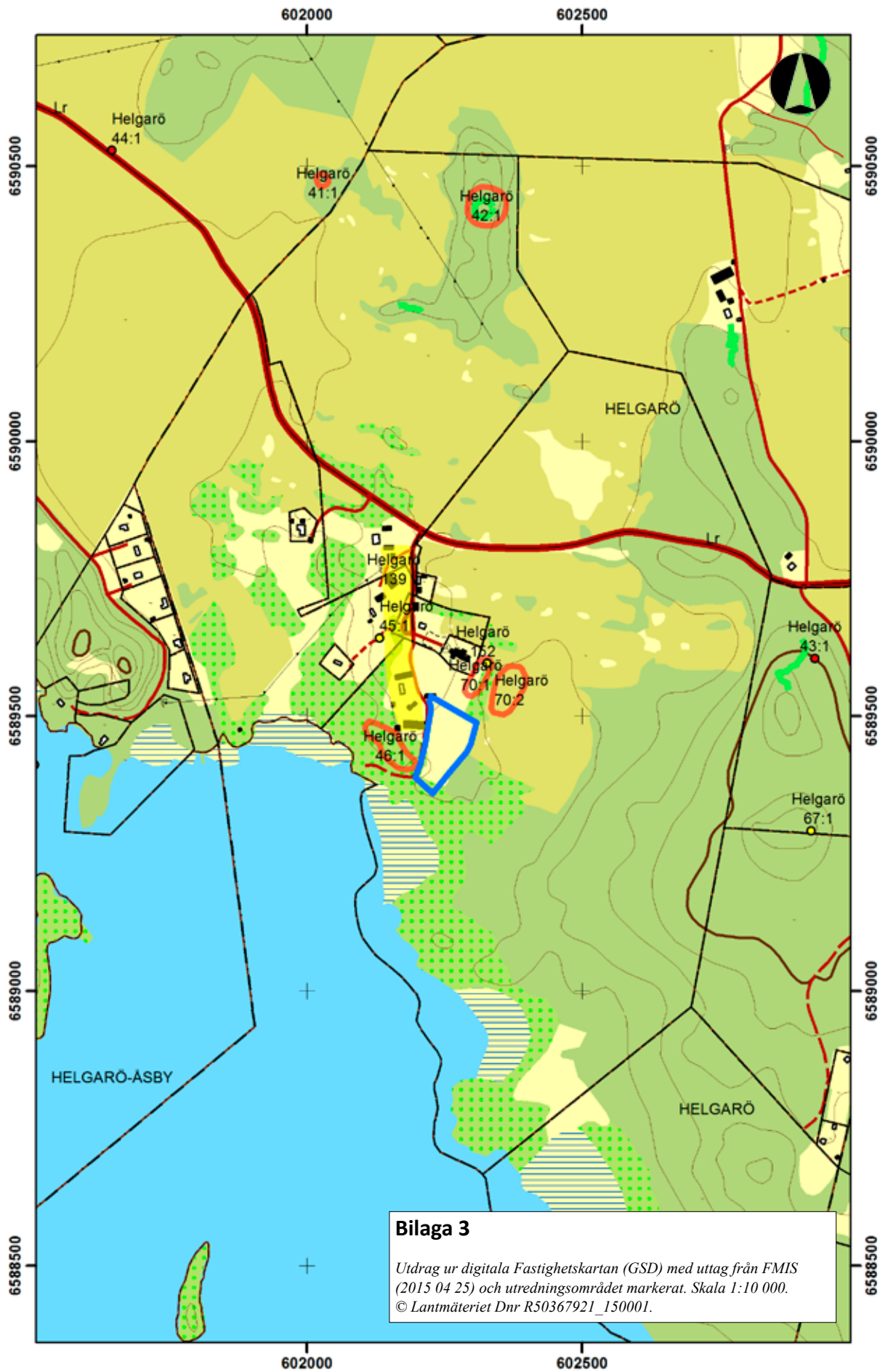
Undersökt yta: Extensivt 10 471 m². Intensivt: 209 m².

Dokumentationsmaterialet förvaras på ATA. Inga fynd samlades in.

Bilagor

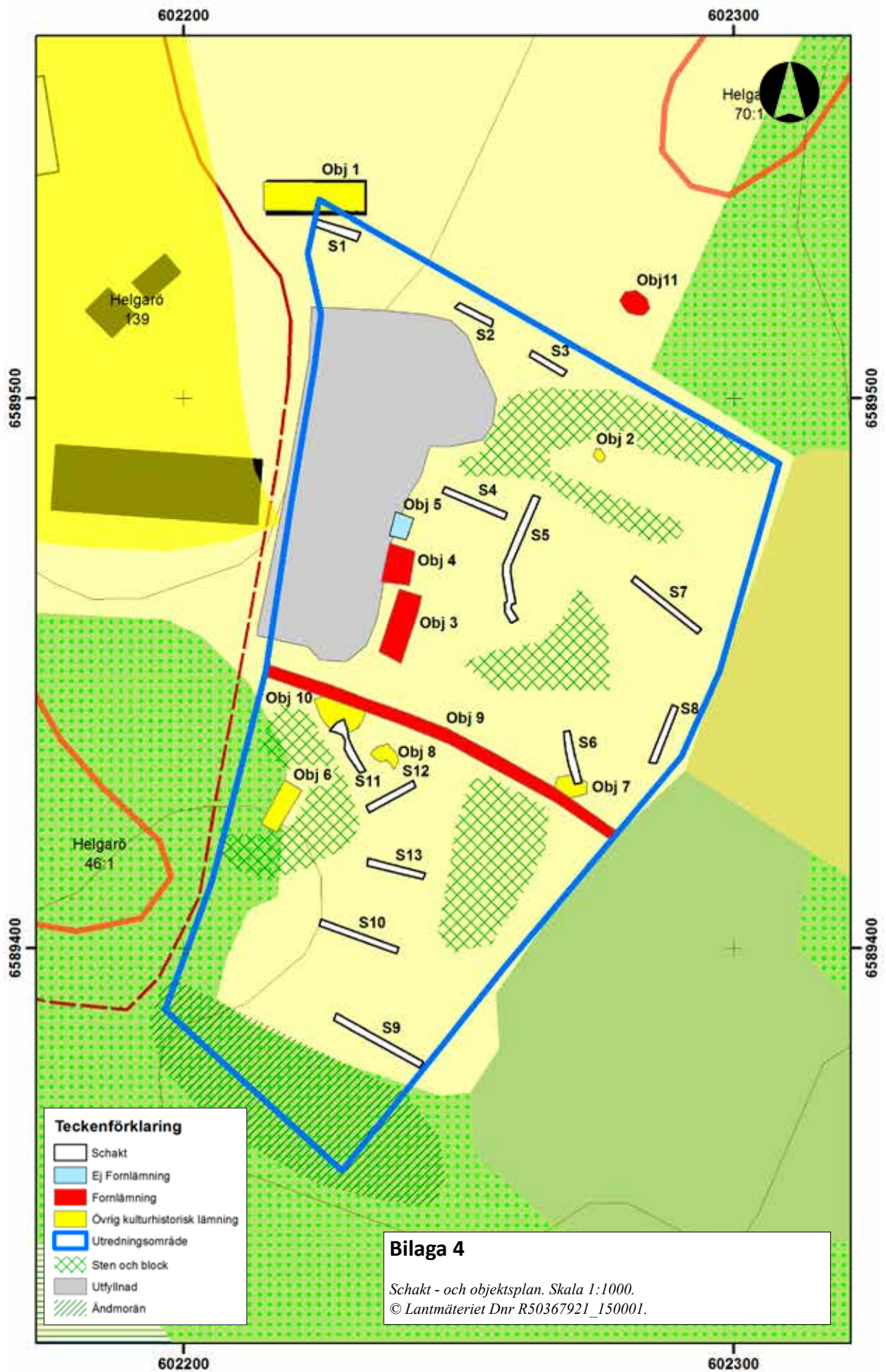

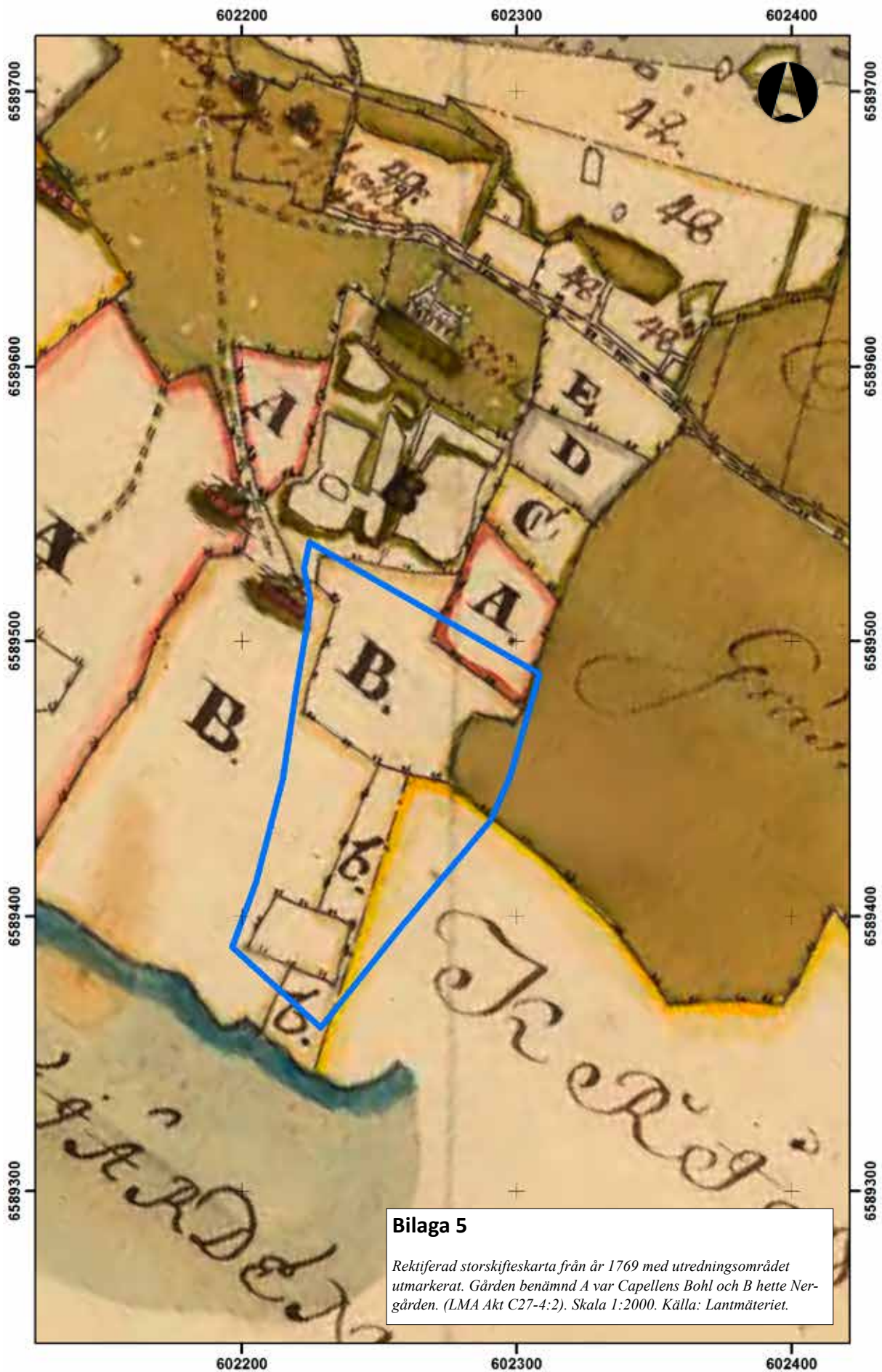

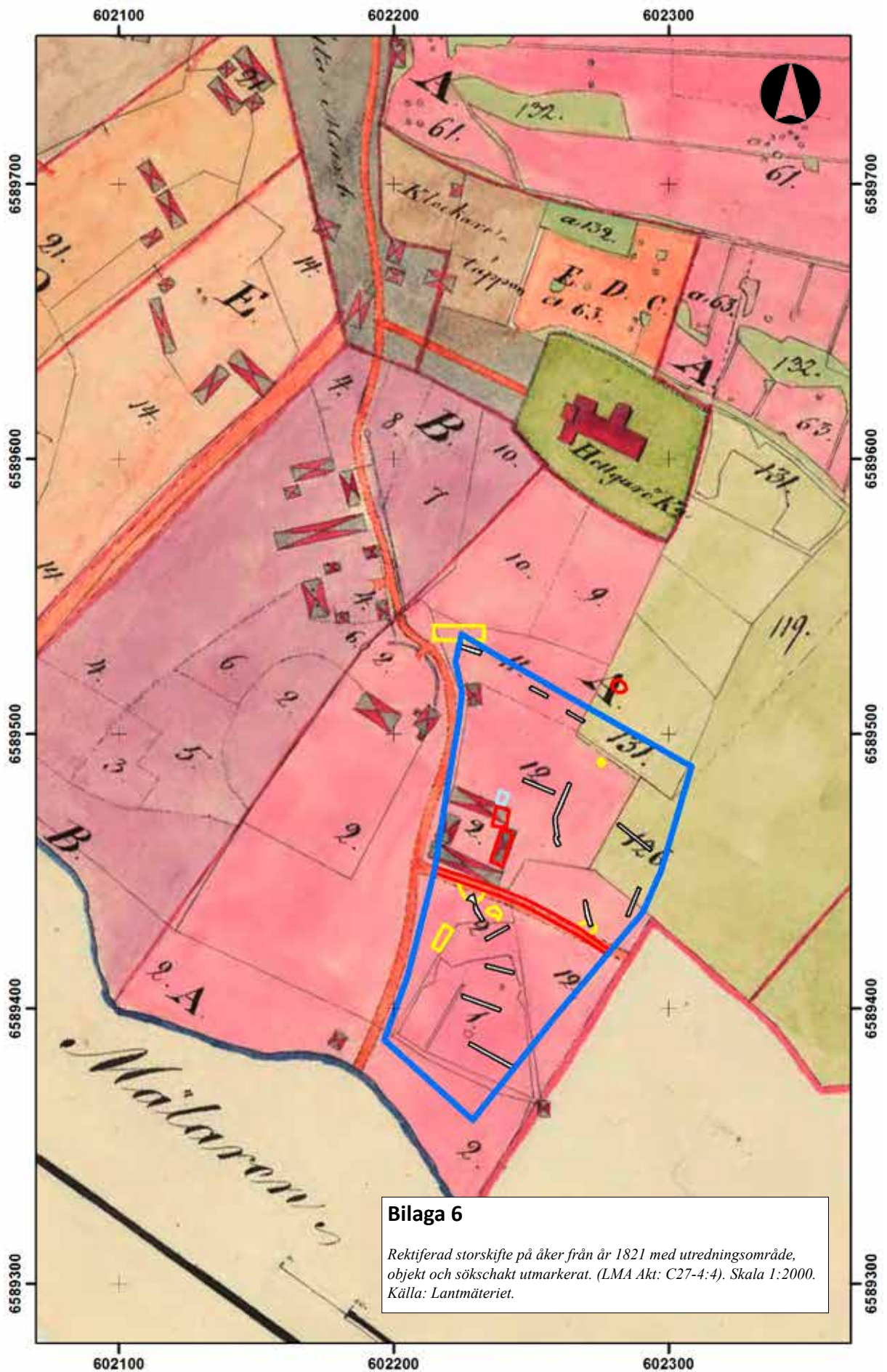

Bilaga 3

Utdrag ur digitala Fastighetskartan (GSD) med uttag från FMIS (2015 04 25) och utredningsområdet markerat. Skala 1:10 000.
© Lantmäteriet Dnr R50367921_150001.

Bilaga 6

Rektifierad storskifte på åker från år 1821 med utredningsområde, objekt och sökschakt utmarkerat. (LMA Akt: C27-4:4). Skala 1:2000. Källa: Lantmäteriet.

Bilaga 7. Objektsbeskrivningar

Objekt 1. Husgrund, historisk tid, rektangulär, 18x5 m stor (Ö-V). Syllstensgrund, bestående av spräckta och räbblockiga stenar, varav några med borrhål. Den västra delen utgörs av en enkel syll bestående av 0,15-0,20 m stora stenar. Den östra delen är delvis fogad med bruk och uppbyggd i flera skift av 0,6-0,7 m stora stenar. Rester efter en ekonomibyggnad som hört till intilliggande befintlig bebyggelse. Byggnaden finns utmarkerad på Digitala Fastighetskartan från år 2005 och på Ekonomiska kartan från år 1957 (GSD 2005, RAK: J133-10h8b58).

Övrig kulturhistorisk lämning.

Objekt 2. Brunn. Rund, 2x2 m stor. Stensatt brunn, delvis raserad och igenfylld vars nordvästra del täcks av en hög med jord. Närmast kvadratisk till sin yttre form och omgärdad av tuktade stenar, ca 0,4-0,6 m stora. Brunnens insida är ca 1x1 meter stor och kallmurad med 0,1-0,3 meter stora stenar.

Övrig kulturhistorisk lämning.

Objekt 3. Husgrund, historisk tid. Rektangulär, 9x3 m stor (N-S). Syllstensgrund, bestående av rundade stenar, ca 0,4-0,6 meter stora. Rester efter en ekonomibyggnad med en ventilerad grund som hört till intilliggande befintlig bebyggelse. Byggnaden finns utmarkerad på Storskifteskarta från år 1821 och på Laga skifteskarta från år 1860 (LMA C27-4:4 & C27-4:6).

Fornlämning

Objekt 4. Husgrund, historisk tid, rektangulär, 7x4,5 m stor (N-S). Syllstensgrund bestående av tätt lagda rundade och tuktade stenar, ca 0,4-0,6 m stora. Grunden uppfylld med sten. Västra delen täckt av mäktig jordutfyllnad. Rester efter en ekonomibyggnad med en ej ventilerad grund som hört till intilliggande befintlig bebyggelse. Byggnaden finns utmarkerad på en Storskifteskarta från år 1821 och på Laga skifteskarta från år 1860 (LMA C27-4:4 & C27-4:6).

Fornlämning

Objekt 5. Husgrund, historisk tid, 2x2,5 m stor (N-S). Grund av betongplatta. Rester efter en ekonomibyggnad som hört till intilliggande befintlig bebyggelse. Byggnaden finns utmarkerad på Ekonomiska kartan från år 1957 (RAK: J133-10h8b58).

Ej fornlämning.

Objekt 6. Husgrund, historisk tid. Rektangulär, 9x3 m stor (NÖ-SV). Syllstensgrund bestående av rundade och tuktade stenar, ca 0,4-1,0 m stora. Grunden är

avdelad på mitten med en väggbärande syll. Den södra halvan är uppfylld med småsten och fyllnadsmassor, medan den norra delen har en ventilerad grund. Rester efter en ekonomibyggnad som hört till intilliggande befintlig bebyggelse. Byggnaden finns utmarkerad på en Laga skifteskarta från år 1860 (LMA: C27-4:6).

Övrig kulturhistorisk lämning.

Objekt 7. Røjningröse. Oval form, 5x4 m stor och 0,4 m hög. Enskiktad tät ansamling av 0,2-0,5 m stora rundade stenar upplagda på en naturlig förhöjning intill Objekt 9 (färdväg).

Övrig kulturhistorisk lämning.

Objekt 8. Røjningsröse. Oregelbunden form, 5x3,5 m stor och 0,3 m hög. Enskiktad ansamling av 0,5-1,0 m stora stenar, rundade och spräckta. I några förekommer borrhål.

Övrig kulturhistorisk lämning.

Objekt 9. Färdväg. 70 m lång och 2 m bred (VNV-ÖSÖ). Övertorvad till delar uppfylld vägbank av sten och grus med en allé av lövträd längs med vägens norra sida. Färdvägen finns utmarkerad på en Storskifteskarta från år 1821 och på Ekonomiska kartan från år 1953 (LMA C27-4:4, RAK: J133-10h8b58).

Fornlämning

Objekt 10. Vändplan. Rundad, 9,5x5,5 m stor. Delvis övertorvad stensatt terrassering i anslutning till färdväg (Objekt 9). Mot söder en tätt lagd, något rundad stensatt kant, bestående av tuktade, 0,3-0,5 m stora, stenar. Markytan innanför kanten är hårdgjord med ett blandat skarpkantat stenmaterial. Vändplanen är ett sentida tillägg till vägen (objekt 9).

Övrig kulturhistorisk lämning.

Objekt 11. Stensättning. Oval form, 5x4 m stor och 0,3 m hög. Belägen på södra änden av en moränrygg i hagmark, strax söder om gravfältet Helgarö 70:1. Större delen övertorvad, men med synliga stenar, ca 0,2-0,3 m stora, i den södra kanten. Antydning till kantkedja i den södra kanten, något diffus åt norr.

Fornlämning.

Bilaga 8. Schakttabell

Schakt nr	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning	X	Y	Z
S1	8 x 1,5	0,6	Hagmark, ca 0,20 m tjockt vegetationsskikt. Därefter ca 0,3-0,4 m tjocka fyllnadsmassor av brun lerig matjord blandat med grus samt kantiga och rundade stenar, ca 0,2-0,5 m stora. I massorna påträffades järnskrot, två bitar yngre rödgods i form av en del av ett öra med gul glasyr samt en bottendel med rester av vit piplera. Undergrunden utgjordes av grå lera med spridda markfasta stenar, ca 0,3-0,5 m stora.	6589531	602228	10,5
S2	7 x 1,5	0,4	Hagmark, stenbunden med ett ca 0,20 m tjockt vegetationsskikt. Därefter ca 0,2 m gråbrun matjord och rikliga mängder sten, ca 0,2-0,3 m stora. Därunder gråbrun morän och rikliga mängder sten, 0,2-0,5 m stora. Undergrunden utgjordes av sandig och grusig gulgrå morän med enstaka markfasta block, 0,5 m stora.	6589515	602253	8,4
S3	7 x 1,5	0,4	Hagmark, stenbunden med ett ca 0,20 m tjockt vegetationsskikt. Därefter rikliga mängder rundad och skarpkantad sten blandat med gråbrun matjord. Undergrunden utgjordes av sandig och grusig grå morän med spridda stenar och block, ca 0,4-0,6 m stora.	6589506	602266	7,8
S4	12 x 1,5	0,35-0,4	Hagmark, ca 0,15 m tjockt vegetationsskikt. Därunder gråbrun ler med inslag av småsten samt enstaka tegelkross. Undergrunden utgjordes av grå lera med inslag av grus och knytävsstora stenar.	6589481	602253	7,3
S5	25 x 1,5	0,4	Hagmark, ca 0,20 m tjockt vegetationsskikt. Därefter ca 0,3-0,4 m tjocka fyllnadsmassor av brun lerig matjord blandat med grus samt kantiga och rundade stenar, ca 0,2-0,5 m stora.	6589471	602260	6,8
S6	10 x 1,5	0,2	Hagmark, ca 0,20 m tjockt vegetationsskikt. Därunder och i schaktets norra del var gråbrun lera. Undergrunden utgjordes av grå lera med inslag av småsten. I söder påträffades en koncentration av röjningssten från byggnation av en körväg (objekt 7 & 9).	6589435	602271	6,3
S7	15 x 1,5	0,25-0,3	Hagmark, ca 0,10 m tjockt vegetationsskikt. Därunder var gråbrun lera. Undergrunden utgjordes av grågul lera med inslag av småsten. Marken var ställvis något sank.	6589462	602288	6,1
S8	11 x 1,5	0,25	Hagmark, ca 0,10 m tjockt vegetationsskikt. Därunder gråbrun lerig silt med inslag av småsten. Undergrunden utgjordes av grågul lera.	6589439	602287	5,9
S9	18 x 1,5	0,35	Hagmark, ca 0,15 m tjockt vegetationsskikt. Därunder var gråbrun lera med spridda förekomster av tegelkross, jämspik, ståltråd samt kolbitar. Undergrunden utgjordes av grågul lera.	6589383	602235	5,3
S10	15 x 1,5	0,3	Hagmark, ca 0,1-0,15 m tjockt vegetationsskikt. Därunder var gråbrun lera med spridda förekomster av porslin och tegelkross. Undergrunden utgjordes av grågul lera med enstaka markfasta stenar, ca 0,4 m stora.	6589402	602232	4,9

Schakt nr	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning	X	Y	Z
S11	10 x 1,5-3	0,2-0,3	Hagmark, ca 0,1-0,2 m tjockt vegetationsskikt. I norr anslöt schaktet till objekt 10, en stensatt vändplan/dyngplan. Söder därom vidtog rikliga mängder rundad och skarpkantad sten blandat med brungrå lerjord. Undergrunden utgjordes av grusig och stenig grågul morän.	6589437	602230	6,8
S12	10 x 1,5	0,35	Hagmark, ca 0,10-0,15 m tjockt vegetationsskikt. Därefter gråbrun lera med rikliga inslag av sten. Undergrunden utgjordes av grå lera.	6589428	602238	6
S13	11 x 1,5	0,4	Hagmark, ca 0,20 m tjockt vegetationsskikt. Därefter ca 0,2-0,4 m tjocka fyllnadsmassor av gråbrun lera blandat med 0,2-0,4 m stora stenar och block. Undergrunden, som var sank, utgjordes av grå lera med spridda markfasta stenar, ca 0,3-0,4 m stora	6589414	602239	5,5

Bilaga 9. Fotodokumentation

Översiktsbild över utredningsområdet med Helgarö kyrka i bakgrunden. Fotograferad mot norr. Foto: Lars Norberg 2016, Sörmlands Arkeologi AB.

I utredningsområdets västra del fanns en mäktig utfyllnad av jord och sten. Fotograferad mot söder. Foto: Lars Norberg 2016, Sörmlands Arkeologi AB.

Objekt 2, enstensatt brunn, numera igenfylld med sten, jord och sopor. Fotograferad mot norr. Foto: Lars Norberg 2016, Sörmlands Arkeologi AB.

Objekt 3, en ventilerad husgrund i form av en gles rad med stenar. Fotograferad mot norr. Foto: Lars Norberg 2016, Sörmlands Arkeologi AB.

Schakt 9 i den södra delen av utredningsområdet. Fotograferad mot nordväst. Foto: Lars Norberg 2016, Sörmlands Arkeologi AB.

Objekt 9, färdväg kantad med en lövträdsallé längs med vägens norra sida. Fotograferad mot öster. Foto: Lars Norberg 2016, Sörmlands Arkeologi AB.